

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ryszard Małecki

Protokolant: p.o. stażysty Dorota Dreliszak

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2024 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A z siedzibą w P.

przeciwko R. P.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 1 marca 2022 r.

sygn. akt IX C 1614/21

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty;**

3. **przyznaje adwokatowi W. Z. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym .**

Ryszard Małecki

UZASADNIENIE

Apelacja pozwanego okazała się bezzasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i na jego kanwie poczynił rozważania zasługujące na aprobatę z poniższymi zastrzeżeniami, które skutkowały odmienną podstawą rozstrzygnięcia.

W apelacji własnej pozwany podniósł zarzut nieważności postępowania i zarzucił, że nie był zawiadomiony przez Sąd o terminie rozprawy oraz że nie ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu. Zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie – pozwany przed Sądem Rejonowym nie powoływał się na swój stan zdrowia i nie wskazywał, że może on stanowić przeszkodę w jego działaniu samodzielnym przed sądem, nie składał też wniosku o ustanowienie

pełnomocnika z urzędu, a na termin rozprawy został wezwany do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania jako strony, jednak nie stawiał się bez usprawiedliwienia.

Sąd Okręgowy wyjaśnia, że pełnomocnik z urzędu został ustanowiony dla pozwanego w postępowaniu apelacyjnym na wniosek złożony w tym postępowaniu, ponieważ pozwany uprawdopodobnił, że nie jest w stanie samodzielnie występować w sprawie – z udziałem pozwanego toczy się postępowanie o zastosowanie przymusowego leczenia psychiatrycznego.

Ustanowiony dla pozwanego pełnomocnik z urzędu podniósł szereg zarzutów dotyczących zasadności dochodzonego pozwem roszczenia, kwestionując fakty, których sam pozwany nie kwestionował w postępowaniu przed Sądem Rejonowym. Roszczenie objęte pozwem jest oparte na żądaniu zapłaty za zużyta energię elektryczną dostarczoną pozwanemu na podstawie umowy z dnia 13 czerwca 2019 r. i dotyczy energii elektrycznej zużytej w roku 2019 i jest wykazane wynikami odczytów licznika energii elektrycznej obrazujących jej faktyczne zużycie. Pozwany przed procesem nie zgłaszał żadnych reklamacji dotyczących samego urządzenia pomiarowego i prawidłowości odczytów oraz stwierdzonego odczytami faktycznego zużycia energii elektrycznej. Nie zgłaszał też takich zarzutów przed Sądem Rejonowym. Badanie tych okoliczności na etapie postępowania apelacyjnego stanowiłoby naruszenie art. 381 kpc.

Niemniej jednak, mając na uwadze zarzut dotyczący ważności umowy z dnia 13 czerwca 2019 r. oparty na art. 82 kc. Sąd Okręgowy zapoznał się z opiniami psychiatrycznymi dotyczącymi pozwanego wydanymi w sprawie karnej (II K 274/15) na zlecenie Sądu Rejonowego w O. – opinie z dnia 27 grudnia 2015 r. i z dnia 19 października 2018 r. Z opinii tych wynika, że pozwany cierpi na chorobę psychiczną w postaci uporczywych zaburzeń urojeniowych i w tamtym postępowaniu stwierdzono całkowite zniesienie zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Na tej podstawie uwzględniając dyspozycję art. 505⁷ § 1 i 2 kpc. Sąd Okręgowy uznał za dostatecznie uprawdopodobnione, że w chwili zawarcia umowy pozwany z uwagi na chorobę psychiczną znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, co czyni umowę nieważną na podstawie art. 82 kc.

Niemniej jednak, mając na uwadze powyższe ustalenia, że prąd został pozwanemu dostarczony w ilości wynikającej z odczytu urządzenia pomiarowego, roszczenie powoda w oparciu o te same okoliczności faktyczne znajduje oparcie w art. 405 kc. w zw. z art. 410 § 2 kc. – pozwany zobowiązany jest do zwrotu wartości świadczenia spełnionego na jego rzecz przez powoda w wyniku umowy nieważnej. O możliwej zmianie podstawy rozstrzygnięcia przewodniczący uprzedził pełnomocnika pozwanego na rozprawie. Sąd Nie uwzględnił podniesionych przez pełnomocnika pozwanego wątpliwości upatrujących w chorobie psychicznej przyczyny braku zastrzeżeń pozwanego do realizacji przez powoda umowy, w tym do legalności urządzeń pomiarowych i prawidłowości odczytów. Pozwany, jest znany tutaj. Sądowi jako uczestnik licznych postępowań sądowych, w których cierpiąc na chorobę psychiczną, wykazuje się aktywnością i każdorazowo kwestionuje zgłaszane przeciwko niemu roszczenia. Na tej podstawie można stwierdzić, że pozwany jest osobą reagującą każdorazowo na ewentualne naruszenie jego interesów, nawet jeżeli odczuwa je tylko w sensie subiektywnym. Zachodzą zatem podstawy do uznania, że zareagowałby, gdyby stwierdził, że umowa o dostawę energii elektrycznej jest wykonywana wadliwie, w szczególności gdyby miał zastrzeżenia do prawidłowości działania urządzenia pomiarowego, dokonywanych na jego podstawie odczytów i wystawionych faktur.

W tym stanie rzeczy należało na podstawie art. 385 kpc. oddalić apelację.

Jako stronę przegrywającą pozwanego obciążały koszty procesu w instancji odwoławczej na podstawie art. 98 § 1 kpc. Na koszty poniesione przez powoda złożyło się wynagrodzenie jego pełnomocnika w kwocie 120 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zastosowania przepisu art. 102 kpc. wobec pozwanego. Sąd uznał, że sam fakt nieważności umowy z powodu zawarcia jej przez pozwanego w warunkach art. 82 kc. nie stanowi ku temu wystarczającej podstawy. Powództwo okazało się zasadne na innej podstawie – bezpodstawnego wzbogacenia.

O kosztach pełnomocnika z urzędu udzielającego pomocy prawnej pozwanemu Sąd Okręgowy orzekł na tożsamej podstawie prawnej, ignorując rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, jako niekonstytucyjne, mimo jego nowelizacji. Sąd Okręgowy uznał za niekonstytucyjne różnicowanie sytuacji pełnomocników świadczących pomoc prawną z wyboru i z urzędu.

Ryszard Małecki